

2/73104

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-113/1193/2535
Konu : Yazılı soru önergesi

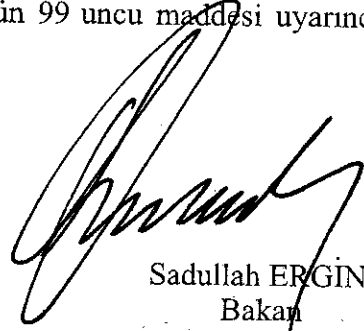
18/05/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 15/03/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.
0.10.00.02-26946 sayılı yazı,
b) 29/03/2010 tarihli ve 749/1571 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Hakkari Milletvekili Hamit Geylani tarafından Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13104 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-113/1191/2533
Konu : Yazılı soru önergesi

18/05/2010

Sayın Hamit GEYLANI
Hakkari Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13104 Esas Nolu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- Türk ceza mevzuatında "siyasî suç" veya "siyasî suçlu" kavramı bulunmamaktadır. Ancak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 2 nci maddesinde terör suçlusu, 3 üncü maddesinde ise terör suçları tanımlanmıştır.

B- Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutukluların kurum uygulamalarına karşı şikâyet hakkı bulunmaktadır. Hükümlü ve tutukluların resmî kurumlara yazdığı dilekçeleri herhangi bir denetime tâbi tutulmamaktadır. Şikâyetler, Bakanlığımıza intikal etmesi hâlinde, gerekli incelemeler titizlikle yapılarak yasal gereği yerine getirilmektedir. Bu bağlamda, ceza infaz kurumu personelinin işlediği kötü ve keyfî muamele iddialarıyla ilgili olarak yapılan tüm başvurular hakkında adlî yönden Cumhuriyet başsavcılıklarınca, idarî yönden ise ilgili yetkililerce kanunî gereği yapılmaktadır.

II- Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu görevlileri hakkında kötü ve keyfî muamele iddialarıyla ilgili olarak, 2009 yılı ilâ 2010 yılı Mart ayı sonu baz alındığında hükümlü, tutuklu ve yakınları tarafından genel olarak 59 başvuru yapılmış olup, 36 kişi hakkında soruşturma açılmıştır.

Rize L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu görevlileri hakkında kötü ve keyfî muamele iddialarıyla ilgili olarak, 2009 yılı ilâ 2010 yılı Mart ayı sonu baz alındığında hükümlü, tutuklu ve yakınları tarafından genel olarak 19 başvuru yapılmış olup, 7 kişi hakkında soruşturma açılmıştır.

III- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların telefonla görüşme hakkını ne şekilde kullanacakları 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 66 ncı ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğün 88 inci maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, hükümlü veya tutuklunun, kendisinin veya görüşeceğini bildirdiği kişinin Türkçe bilmediğini beyan etmesi hâlinde, konuşmanın yapılmasına izin verilmekte ve konuşma kayda alınmaktadır. Dolayısıyla, mevzuatımızda, Türkçe dışında dil veya lehçe telefon görüşmesi yapılmasını engelleyen bir hüküm bulunmamaktadır.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular, kendilerinin talep ettikleri ya da ceza infaz kurumu dışından kendilerine gönderilen gazete ve dergiler de dahil olmak üzere süreli ve süresiz tüm yayınlardan 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesi çerçevesinde yararlandırılmaktadır. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan, "Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez." hükmü ve Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 11 ve 12 nci maddelerinde yer alan süreli-süresiz yayınlara ilişkin hükümler gereğince, tüm yayınlara kurum eğitim kurulunca incelenmekte olup, yasa dışı örgütleri ve bu örgütlerin davranış ya da eylemleri ile bu tür eylemlere katılanları övücü veya hükümlüyü suça teşvik edici ve kurum görevlilerini hedef gösterir tarzda ibareler içeren, örgütsel haberleşme niteliği taşıyan, topluma yeniden kazandırma çalışmalarını olumsuz etkileyen, örgütsel

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

dayanışmayı artırıcı ve ceza infaz kurumu ile görevlileri hakkında gerçek dışı bilgi içeren, tehdit ve hakaret ihtiva eden, dolayısıyla kurumun asayiş ve düzenini tehlikeye düşüren süreli ve süresiz yayınlar hakkında, ilgili kurul kararıyla kısıtlama getirilebilmektedir. Hükümlü ve tutukluların, bu kararlara karşı, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 inci maddesi gereğince infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararına karşı da, aynı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakları bulunmaktadır.

IV- Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlâllerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adlî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adlî yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında ise ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ceza infaz kurumlarımız, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir.

V- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarının türlerine göre tahsisi ile hükümlü ve tutukluların nakil işlemleri, ortak etkinlikler, güvenlik, diğer işlemler ve dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

22/01/2007 tarihli 45/1 Nolu Genelgenin, "Ortak Etkinlikler" başlığını taşıyan Üçüncü Bölümü, toplam 14 maddeden oluşmakta olup, bütün ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların ortak alan etkinliklerinden yararlanma esaslarını düzenlemektedir.

Söz konusu Genelgenin 13 üncü maddesinde, "Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır." hükmü yer almaktadır.

Genelgede öngörülen on saatlik süre azamî süreyi ifade etmektedir ve diğer ortak etkinliklerde geçirilen süreler buna dâhil değildir.

Sohbet ve diğer ortak etkinliklerden yararlanacak hükümlü ve tutuklular; işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile sohbet dâhil diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmektedirler. Programın süresi ile katılacak hükümlü ve tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik şartları ve kurumun imkânları dikkate alınarak belirlenmektedir. Mevzuat gereği tehlikeli vasıftaki hükümlü ve tutukluların barındırıldığı yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında ve diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde, sohbet dâhil tüm ortak etkinlikler on kişiyi aşmayacak gruplar halinde yürütülmektedir.

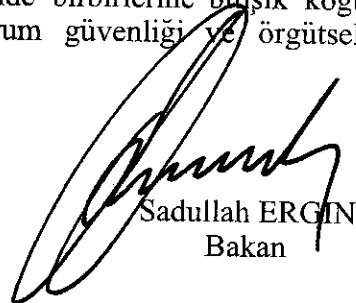
VI- Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların odalarına yerleştirilmeleri veya başka bir odaya nakilleri, kurum idaresi ve gözlem kurulunun kararları doğrultusunda yapılmaktadır. İdare ve gözlem kurulu kararları, ilgili mahpusa tebliğ edilerek, şikâyet ve itiraz hakkı olduğu hususu kurul kararlarında belirtilmekte olup, infaz hâkimliğine şikâyet, infaz hâkimliği kararına karşı da ilgili ağır ceza mahkemesine itiraz başvurusu yapma imkânı sağlanmaktadır. Dolayısıyla, oda değişimine dair alınan kararlar ve yapılan uygulamalar yargı denetimine açık olup, süresi içinde yargı yoluna gidilmesi durumunda ise, verilen yargı kararları doğrultusunda işlem yapılmaktadır.

Genç hükümlülerin yetişkinlerle, tutukluların hükümlülerle, çocukların gençler ve diğerleriyle, bayanların ise erkekler ile bir arada barındırılmamaları, odaya yerleştirmelerin; suç türü, eğitimi, örgütlük durumu ve kişisel güvenlikleri gibi kriterler gözetilerek yapılması mevzuatın bir gereğidir. Kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerde ilgili hükümlünün isteğine ya da rızasının varlığına işaret olunmadığı, buna rağmen engel bir durum söz konusu değilse, mahpus istemi ya da rızasının olup olmadığı hususu, oda değişimine dair kararlar alınırken gözönünde bulundurulmaktadır.

Rize L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda adli ve terör hükümlü ve tutukluları ayrı saatlerde plânlanan sportif faaliyet ve sohbet amaçlı toplantılara çıkartılmaktadır. Terör ve adli suçlardan tutuklu ve hükümlüler aynı saatlerde ortak kullanım alanlarından yararlandırılmamaktadır.

Rize Cumhuriyet Başsavcılığı ile yapılan yazışmada, Rize L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda terör suçlarından dolayı hüküm giyenlerin cezalarını, Kurumda yüksek güvenlikli bölüm olarak belirlenen odalarda infaz etmekte oldukları, bu hükümlüler tarafından yapılan oda değişikliği taleplerinin değerlendirilerek uygun görülen taleplerin gerçekleştirildiği; ancak, bu hükümlülerin taleplerinin çoğunluğunun aynı blok içerisinde birbirlerine bitişik koğuşlarda oda tahsis edilmesi yönünde olduğu, bu taleplerin ise, kurum güvenliği ve örgütsel iletişimin engellenmesi nedeniyle reddedildiği bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan